

Список використаних джерел

1. Педагогічна комунікація: навчальний посібник для студентів спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр / укладач О. М. Фенцик. Мукачево: МДУ, 2018.

2. Ткаченко Л. П. Риторика в системі професійного навчання: історія становлення навчальної дисципліни: монографія. Харків: Видавець Рожко С. Г., 2016. 428 с.

References

1. Fentsyk, O. M. comp., 2018. *Pedahohichna komunikatsiya [Pedagogical communication]*. Mukachevo: Mukachevo State University.

2. Tkachenko, L. P. 2016. *Rytoryka v systemi profesijnoho navchannya: istoriya stanovlennya navchal'noyi dystsypliny [Rhetoric in the system of professional education: the history of the formation of the educational discipline]*. Kharkiv: Publisher S. G. Rozhko.

УДК 305:159.923(045)

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Барчі Б. В., Спачинська С.-Є. І.

GENDER FEATURES OF PERSONAL PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Barchi Beata, Spachynska Svitlana-Yevheniia

Давно відомо, що одним із найфундаментальніших критеріїв оцінки особистості є її належність до певного гендеру. Зрозуміло що для цілісної картини розуміння особистості цього не достатньо, оскільки система розуміння професійного розвитку складніша. Але ми з впевненістю можемо сказати, що поняття гендерності є частиною цієї картини. В національній науці поняття гендерних особливостей у системі професійного розвитку почало досліджуватися у 90-х роках. Але варто зазначити, що професійний розвиток як психологічний феномен вивчався у більшості без гендерних акцентів.

Ключові слова: гендер, розвиток особистості, гендерна нерівність, реалізація.

It has long been recognized that one of the most fundamental criteria for assessing an individual is their affiliation with a particular gender. However, it is evident that this alone is not sufficient for a comprehensive understanding of one's personality, given the complexity of the system for comprehending professional development. Nevertheless, we can confidently assert that the concept of gender is integral to this picture. In the realm of national science, the exploration of gender features within the system of professional development began in the 1990s. It is worth noting, however, that the study of professional development as a psychological phenomenon was primarily conducted without emphasizing gender.

Keywords: gender, personal development, gender inequality, implementation.

За усією демократизацією нашого суспільства, усі його позитивні трансформації, у ньому досі вирують гендерні стереотипи та проблеми. Все

починається із закладів освіти, де як найяскравіше промальовується гендерна картина, закінчуючи владними структурами. Тобто ми можемо говорити про переважання тієї чи іншої статі у тих чи інших сферах суспільства, що опираються на традиційність чи стереотипність.

Варто зазначити, що дуже важливо розрізнити поняття гендеру та статі. Якщо під останнім ми розуміємо біологічну категорію, що опирається на фізіологічні особливості. То під гендером варто розуміти соціальну категорію. Тобто вона об'єднує у собі культурний, правовий соціальний статус чоловіка чи жінки [1].

У психології гендерні особливості вивчали А. Адлер який зазначав, що розвиток особистості сприяє розвитку і суспільства загалом.

Ніхто не заперечує, що самореалізація особистості сильно залежить від її реалізації у професійній сфері. Остання вимагає працю над собою, самодисципліну, бажання вдосконалюватися, ставити цілі і їх досягати.

Чому так багато уваги до самореалізації особистості? Бо це є питання ефективного використання внутрішніх ресурсів.

А реалізація у професійному аспекті вважається процесом, за якого людина дійшла до максимального і повного саморозвитку і перед нею відкривається можливість проектувати власний потенціал у русло обраної професії, а відповідно і досягнути у ній максимальних висот.

Зрозуміло, що робити психологічний аналіз реалізації особистості не можливо без урахування її принципів, ідеалів, попередніх досягнень та провалів, життєвих орієнтирів та цілей.

Професійний розвиток можна віднести до трьох основних класів психічних явищ: процес, стан, властивість суб'єкта [2].

Ми зазначали, що професійний розвиток чоловіків та жінок не є рівномірним. Ми досі можемо зустріти у соціумі поділ професій на «чоловічі» та «жіночі».

Подібні стереотипи формуються на основі переконання, що у суспільстві домінує чоловік.

Але ми знаємо багато прикладів, де «мужню» роботу жінка може робити на рівні чоловіків, і чоловік може робити «жіночу роботу» на її рівні. До прикладу жінки-пожежниці, чи чоловіки-гувернари.

Такі науковці як Н Дубчак, Н. Оніщенко, О. Кучмеєв порушували у своїх працях проблеми професійної самореалізації жінок та чоловіків у різнонебезпечних професіях [3].

В.В. Москаленко приводить три тези, що підтверджують розуміння гендерної ролі як феномену культури: гендерна роль є системою суспільних вимог і очікувань щодо особистісних якостей і поведінки людини, яка має свою історичну та соціально-культурну форму в кожній окремій культурі, гендерна роль є результатом засвоєння індивідом соціальних конструктів у вигляді гендерних схем гендерних моделей, уявлень які відрізняються в рамках кожного культурного середовища; структурні складові гендерної ролі у вигляді зразків, моделей, патернів поведінки є явищем гендерної культури, яка змінюється [4].

Гендерна сегрегація обумовлена як об'єктивними причинами, так і стереотипами людей про поділ професій на чоловічі та жіночі.

Під першими розуміють посади, які передбачають високоінтелектуальну працю, важке фізичне навантаження, вміння швидко та холодно приймати рішення.

Щодо жінок, то їх роботу відносять до ролі пов'язаної з доглядом та турботою, вихованням, сферою, яка вимагає прояву уваги, терпіння, та прояву емпатії.

Ми вважаємо, що у науці не повинно поставати питань про те, кому варто бути, а кому ні у тій чи іншій професії. Тим паче не має бути розбіжностей у питаннях кому важко виконувати ту чи іншу роль, у кого вона більш відповідальна, важча, дискримінаційна.

Завдання сучасної науки полягає у пошуку можливостей урівноважити вимоги до виконання гендерних ролей, психологічної допомоги у подоланні гендерно-рольових конфліктів, виходу за межі традиційного розуміння

маскулінності, фемінності та пов'язаних із ними нормами, моделями та статусами.

Список використаних джерел

1. Баран Л. П. Міжнародний досвід з проблеми гендерної рівності: конспект лекції для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів Київ: ЦППО АПН України, 2004. 23 с.
2. Карамушка Л. М., Ткалич М. Г. Самоактуалізація менеджерів у професійно-управлінській діяльності (на матеріалі діяльності комерційних організацій): монографія. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 262 с.
3. Максименко С. Д. Структура та особистісні детермінанти професійної самореалізації суб'єкта. *Проблеми сучасної психології*: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. Вип. 8. С. 3–19.
4. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.

References

1. Baran, L. P. 2004. *Mizhnarodnyy dosvid z problemy gendernoyi rivnosti [International experience on the issue of gender equality]*. Kyiv: TsIPPO APN of Ukraine.
2. Karamushka, L. M., and Tkalych, M. H. 2009. *Samoaktualizatsiya menedzheriv u profesiiyno-upravlins'kiy diyal'nosti (na materialy diyal'nosti komertsyinykh orhanizatsiy) [Self-actualization of managers in professional management activities (based on the activity of commercial organizations)]*. Zaporizhzhia: Prosvita.
3. Maksymenko, S. D. 2010. *Struktura ta osobystisni determinanty profesiiynoyi samorealizatsiyi sub'yekta [The structure and personal determinants of the subject's professional self-realization]*. *Problems of modern psychology*, 8, pp. 3–19.
4. Moskalenko, V. V. 2008. *Sotsial'na psykholohiya [Social Psychology]*. Kyiv: Center for educational literature.

УДК 378.016:811.162.4:378.4/.6:316.47:316.722(045)

ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ РЕГІОНУ ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОГО ОБМІНУ

Бедевельська М.В.

THE IMPORTANCE OF STUDYING THE SLOVAK LANGUAGE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE REGION FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION AND ACADEMIC EXCHANGE

Bedevelska Marianna

В сучасному світі, який характеризується глобалізацією та зростаючою взаємодією між різними культурами, вивчення іноземних мов є важливим фактором успіху в особистому та професійному житті. Вивчення словацької мови, офіційної мови Словацької Республіки, члена Європейського Союзу, має важливе значення для міжкультурного спілкування та академічного обміну між Україною та Словаччиною.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>